

Přivede Ukrajince a Rusy k jednacímu stolu ekonomika?

Martin Pohl, Generali Investments CEE

Ať už bude vývoj konfliktu na Ukrajině jakýkoliv, totální vojenská porážka jedné strany je nepravděpodobná. Přesto se mohou Rusko a Ukrajina vrátit k jednacímu stolu a uzavřít příměří z důvodu rostoucího vojenského i hospodářského vyčerpání. Aktuální intenzita konfliktu je totiž neudržitelná, aniž by obě země přešly do režimu „válečné“ ekonomiky a přesměrovaly maximální množství zdrojů pro potřeby armády. To zahrnuje opatření jako omezení pohybu, ztrátu svobody volby zaměstnání či direktivní zásahy státu do chodu firem včetně dočasného znárodnění.

Ukrajina má k typické válečné ekonomice blíže. Konflikt se odehrává na jejím území, Rusko cíleně ničí její infrastrukturu, ze země odešla část obyvatel a zhruba pět set až sedm set tisíc mužů je nasazeno na frontě. V letošním roce by proto propad ukrajinské ekonomiky měl dle odhadu Mezinárodního měnového fondu dosáhnout 34 procent. Stabilizace by sice mohla následovat v roce příštím, ale skutečné oživení spojené s masivní rekonstrukcí přijde patrně až v roce 2024.

Rusko válečným konfliktem trpí méně. Jeho ekonomika by letos měla poklesnout „jen“ o tři procenta a výhled na příští rok je podobný. Přímé náklady na válečné operace nejsou pro Rusko tím nejhorším. To ukazuje i relativně dobrý stav státního rozpočtu, jehož deficit by letos neměl překročit jedno procento HDP a v roce příštím by mohl dosáhnout 2–3 procent. Mnohem větším břemenem jsou náklady nepřímé, spojené s dopadem sankcí a mobilizace. Ta již dokázala zahýbat celou ekonomikou, i když aktuálních 300 tisíc mobilizovaných se může jevit – vzhledem k populaci 143 milionů – jako malé číslo. Dopad mobilizace však zesiluje fakt, že se jedná o ekonomicky aktivní Rusy a že hrozba jejího rozšíření vedla k exodu dalších statisíců Rusů do zahraničí. Rusko proto nyní zažívá propad spotřebitelské poptávky, řada odvětví čelí nedostatku pracovních sil a banky trpěly odlivem peněz.

Právě rostoucí ekonomické náklady konfliktu by mohly obměkčit nesmiřitelné pozice protivníků a pomoci ukončit válečné utrpení.